מהדורה למורה – סוגי דמויות ומחסן תכונות – דף תרגול (חנ״מ)

דף תרגול על סוגי דמויות (ראשית/משנית, עגולה/שטוחה, דינמית/סטטית), אפיון ישיר ועקיף ומחסן התכונות. הדוגמאות הן משפטים ודמויות מקוריים קצרים; בחלק ג׳ התלמידים והתלמידות כותבים פסקת אפיון: טענה, ביסוס והסבר.

מסלול חנ״מ: גרסת חנ״מ: פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בכל שאלה, מחסן מילים להשלמות, גופן גדול ושורות רחבות. להקריא בקול, בלי הגבלת זמן, לאפשר מענה בעל־פה. אחרי שתי טעויות לתת רמז מכוון (לא את התשובה).

מפתח תשובות

#	שאלה	תשובה / כיוון
1	דמות שמשתנה במהלך הסיפור נקראת:	ב – דינמית
2	"היא הייתה אישה גאוותנית." – זהו אפיון:	ב – ישיר
3	"הוא החביא את העוגיות מתחת למיטה כדי לא לחלוק." – איזו תכונה נלמדת באפיון עקיף?	ב – אנוכיות
4	מיינו את המילים: תכונה קבועה או מצב רגשי רגעי?	תכונה: נדיבה, חשדנית, סבלנית, עקשנית | מצב רגשי: מתוסכלת, נרגשת, מבוהלת, מבולבלת

#	שאלה	תשובה / כיוון
5	התאימו בין המעשה לבין התכונה המדויקת.	1–ג, 2–ב, 3–ד, 4–א
6	ילדה חדשה בכיתה יושבת בתחילת השנה לבד בספסל האחרון, ובסוף השנה היא מארגנת מסיבה לכל הכיתה. הוכיחו שהיא דמות דינמית: פתיחה – סיבה אפשרית לשינוי – סיום.	פתיחה: מסתגרת ומפחדת. סיבה אפשרית: חברות חדשה או הצלחה קטנה (על התלמידים להציע סיבה הגיונית). סיום: פתוחה, בטוחה בעצמה ומנהיגה.
7	המציאו דמות (7–9 שורות): תארו אותה באפיון עקיף בלבד – מעשים, דיבור, מראה, המקום שבו היא חיה – בלי לכתוב את שם התכונה. בסוף כתבו בשורה נפרדת את שתי התכונות שרציתם שהקוראים יסיקו.	קריטריונים: אפיון עקיף בלבד בגוף הטקסט; לפחות שלושה אמצעי אפיון שונים (מעשה, דיבור, מראה/מקום); התכונות שבשורה האחרונה נובעות בבירור מן הפרטים; שימוש במילת תכונה מדויקת מן המחסן; לשון תקינה.

כרטיס יציאה – כיוון

1. עגולה – מורכבת עם תכונות רבות וסותרות; שטוחה – בנויה סביב תכונה אחת או שתיים וצפויה. 2. למשל: "היא נכנסה ראשונה לבניין הבוער כדי להוציא את החתול." 3. תשובה אישית.

הדף מתאים לעמוד "סוגי דמויות ומחסן תכונות – דף תרגול" באתר. יצרה: רוית ראש בן ישי

סוגי דמויות ומחסן תכונות – דף תרגול – דף התלמיד/ה

מסלול: חנ״מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

אפשר לבקש מהמורה להקריא כל שאלה. אין הגבלת זמן. מותר לענות בעל־פה או לסמן.

חלק א׳ – מושגים

סמנו תשובה אחת. כתבו נכון או לא נכון.

1. דמות שמשתנה במהלך הסיפור נקראת:

א) סטטית ב) דינמית ג) שטוחה

2. "היא הייתה אישה גאוותנית." – זהו אפיון:

א) עקיף ב) ישיר ג) של מקום

3. "הוא החביא את העוגיות מתחת למיטה כדי לא לחלוק." – איזו תכונה נלמדת באפיון עקיף?

א) נדיבות ב) אנוכיות ג) אומץ

חלק ב׳ – מיון והתאמה

מיינו לטבלה. חברו קו.

4. מיינו את המילים: תכונה קבועה או מצב רגשי רגעי?

מחסן מילים: מתוסכלת | סבלנית | נרגשת | נדיבה | חשדנית | עקשנית

תכונה	מצב רגשי

5. התאימו בין המעשה לבין התכונה המדויקת.

#		האות שלי		התאמה
1	נותנת מכספה לכל מי שמבקש	____	א	רכלן
2	ממשיך להתאמן כל יום, גם אחרי כישלון	____	ב	מתמיד
3	בודקת שלוש פעמים שהדלת נעולה ולא סומכת על אף אחד	____	ג	נדיבה
4	מספר לכולם סודות של אחרים	____	ד	חשדנית

חלק ג׳ – כתיבת אפיון

כתבו: תכונה – מה הדמות עשתה – הסבר.

6. ילדה חדשה בכיתה יושבת בתחילת השנה לבד בספסל האחרון, ובסוף השנה היא מארגנת מסיבה לכל הכיתה. הוכיחו שהיא דמות דינמית: פתיחה – סיבה אפשרית לשינוי – סיום.

7. המציאו דמות (7–9 שורות): תארו אותה באפיון עקיף בלבד – מעשים, דיבור, מראה, המקום שבו היא חיה – בלי לכתוב את שם התכונה. בסוף כתבו בשורה נפרדת את שתי התכונות שרציתם שהקוראים יסיקו.

כרטיס יציאה

1. מה ההבדל בין דמות עגולה לדמות שטוחה?

2. כתבו משפט אחד של אפיון עקיף שמראה אומץ.